

DUCHOVNÍ KONCERT / SPIRITUAL CONCERT

Účinkující / Performers

Ensemble Opera Diversa – orchestr / orchestra

Gaudeamus Brno – sbor / choir

Tomáš Krejčí – dirigent / conductor

Daša Karasová – sbormistr / choirmaster

Tadeáš Hoza – baryton / baritone

7. 11. 2024

19.30 h, Bazilika
Nanebevzetí Panny Marie /
7.30 pm, Basilica of
the Assumption of the Virgin Mary

Program

Pavel Haas

Žalm 29 pro varhany, baryton, ženský sbor
a malý orchestr, op. 12 (HW II/2)

1. Úvod (Andante)
2. Žalm 29 (Allegro)

Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic

Qui confidunt in Domino

Jacobus Handl-Gallus

Pater noster

Leoš Janáček

Constitues (JW II/12)

Veni Sancte Spiritus (JW II/13)

Exaudi Deus II. (JW II/4)

Exurge Domine (JW II/8)

Graduale in festo purificationis
BVM „Suscepimus“

Bohuslav Martinů

Polní mše pro baryton, mužský sbor,
dechové a bicí nástroje, harmonium (nebo
varhany) a klavír na slova Jiřího Muchy

Programme

Pavel Haas

Psalm 29 for organ, baritone, female choir
and small orchestra, Op. 12 (HW II/2)

1. Introduction (Andante)
2. Psalm 29 (Allegro)

Kryštof Harant of Polžice and Bezručice

Qui Confidunt In Domino

Jacobus Handl-Gallus

Pater Noster

Leoš Janáček

Constitues (JW II/12)

Veni Sancte Spiritus (JW II/13)

Exaudi Deus II. (JW II/4)

Exurge Domine (JW II/8)

Graduale in festo purificationis
BVM “Suscepimus”

Bohuslav Martinů

Field Mass for baritone, male choir, wind and
percussion instruments, harmonium and piano
on words by Jiří Mucha

Český skladatel židovského původu Pavel Haas (1899–1944), kterému trpký osud přichystal smrt v plynových komorách Osvětimi, se dnes řadí k mezinárodně nejoceňovanějším českým meziválečným skladatelům. Kompozici Haas studoval nejprve soukromě u Jana Kuncce a Viléma Petrželky. Větší význam pro jeho tvůrčí vývoj však mělo studium u Leoše Janáčka na Mistrovské škole. Přestože Haas byl prakticky jediným ze studentů, jemuž se Janáček pokusil vštípit zásady svého originálního způsobu tvoření, lákaly jej ve 20. letech spíše současné avantgardní směry, s nimiž přicházeli Igor Stravinskij a skladatelé Pařížské šestky. Janáčkovu dílo přesto poskytovalo Haasovi v jeho uměleckém vývoji neustálé podněty a některé z Janáčkových skladeb vyprovokovaly dokonce Haasovu uměleckou reakci. Také v případě *Žalmu 29 pro varhany, baryton, ženský sbor a malý orchestr*, op. 12 (HW II/2), lze jen stěží přeslechnout inspiraci hudebním jazykem *Glagolské mše*. První hudební nápady k dílu si Pavel Haas zapsal v červnu 1931 během prázdninové cesty po středním Německu. Myšlenku k vytvoření kompozice s náboženským námětem v něm údajně vyvolal „*pohled na vnitřní prostor chrámové lodi gotického dómu v Kolíně nad Rýnem*“. Inspirace zvukem zvonů kolínské svatopetrské katedrály dokonce přešla do samého úvodu kompozice. Vyzvánění tří hlubokých zvonů zde navozuje přímo mystickou duchovní atmosféru. Původně skladatel skladbu koncipoval jako varhanní koncert pro brněnského varhaníka Bohumila Holuba, mj. interpreta varhanního sóla při premiéře Janáčkovy *Glagolské mše* v roce 1927. Svůj plán však Haas nakonec přehodnotil a vytvořil dvouvěté duchovní dílo, v němž ovšem virtuózní varhanní part zůstal zachován. Po majestátním instrumentálním Úvodu s bohatým polyfonním předivem následuje zhudebnění 29. žalmu, kde se „*toccatové*“ varhanní pasáže střídají se vstupy sólového barytonu a ženského sboru. Žalмовý text Haas přejal z archaického překladu *Bible kralické*. Skladba spěje až k exaltovanému výrazu, jehož skladatel dociluje pestrou rytmikou a zvukovými prostředky někdy až primitivní ráže. Dílo poprvé zaznělo

13. března 1933 v sále brněnského Stadionu v podání Karla Závřela, speciálně sestaveného ženského sboru a Symfonického orchestru v Brně pod taktovkou Břetislava Bakaly.

Český šlechtic Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic (1564–1621) proslul jako autor populárního cestopisu *Putování aneb Cesta z království českého do města Benátek, odtud po moři do Země svaté, země judské a dále do Egypta*, již méně známá je jeho skladatelská činnost. Do styku s hudbou přišel poprvé pravděpodobně na dvoře Ferdinanda Tyrolského v Innsbrucku a mnoho hudebních poznatků získal také při své cestě do Svaté země. Po návratu byl jmenován komorníkem císaře Rudolfa II. a na počátku 17. století po vzoru císařské dvorní kapely i českých šlechtických kapel sestavil vlastní ansámbl na svém hradě Pecka. Harantovo šestihlasé moteto *Qui confidunt in Domino*, které publikoval jako součást svého cestopisného pojednání, bylo dlouho považováno za jeho jedinou dochovanou skladbu. Několik dalších Harantových kompozic bylo objeveno teprve v průběhu 20. století. Moteto *Qui confidunt* skladatel údajně zkomponoval během pobytu v Jeruzalémě v klášteře sv. Salvátora v září 1598.

Renesanční skladatel slovinského původu Jacobus Handl-Gallus (1550–1591) prožil podstatnou část života na Moravě a v Čechách. Po studích v cisterciáckém klášteře Stična nedaleko Lublaně a po krátkém působení v Rakousku se stal kolem roku 1580 kapelníkem olomouckého biskupa Stanislava II. Pavlovského. Již roku 1586 však odešel do Prahy, kde působil jako regenschori v kostele svatého Jana Křtitele Na zábradlí na Starém Městě a kde také 18. července 1891 zemřel. Během svého života zkomponoval Handl kolem pěti set skladeb, mezi nimiž vynikají polyfonní duchovní moteta. Většina z nich vyšla v Praze v letech 1586–1590 ve čtyřech sbírkách nazvaných *Opus musicum*. Handlovo osmihlasé zhudebnění modlitby *Pater noster* (*Otče náš*) je součástí prvního svazku a využívá tehdy oblíbené dvousborové techniky.

Církevní hudba tvoří pouze zlomek tvorby Leoše Janáčka (1854–1928), přestože skladatele provázela takřka po celý

život. V mládí s otcem muzicíroval na kůru kostelíka na Hukvaldech, později zpíval jako fundatista, varhaníčil a vedl sbor v chrámu augustiniánského kláštera na Starém Brně. A konečně v roce 1881 se stal Janáček ředitelem nově zřízené církevní Varhanické školy v Brně, kde po celých 38 let vychovával budoucí varhaníky, skladatele a ředitele moravských kůrů. Řada Janáčkových raných církevních skladeb vznikla během jeho pražských studií v 70. letech 19. století a byla ovlivněna dobovým reformním ceciliánským hnutím. Toto hnutí usilovalo o navrácení církevní hudby k ideálům středověkého gregoriánského chorálu a renesančního palestrinovského slohu. Mezi tyto skladby patří *Exaudi Deus II* (JW II/4) zkomponované v únoru 1875 v Praze i *Exurge Domine* (JW II/8) a *Graduale in festo purificationis BVM „Suscepimus“* (JW II/9) přibližně z téže doby, jehož rukopis se dochoval v hudební sbírce kláštera na Starém Brně. Janáčkovu *Constitues* (JW II/12) pro mužský sbor a varhany vzniklo pravděpodobně pro slavnostní mši na svátek svatých Petra a Pavla, slavený v brněnské katedrále 29. června 1903. Začátek této drobné skladby založil Janáček na citaci gregoriánského chorálu. Nejspíše z téhož roku pochází také zhudebnění *Veni sancte spiritus* (JW II/13) komponované pro studenty starobrněnského C. k. slovanského ústavu ku vzdělání učitelů, kde Janáček v letech 1876–1904 vyučoval hudbu a zpěv. Oproti předchozím liturgickým skladbám je v tomto posledním díle Janáčkův harmonický slovník již značně přikřejší a odvážnější.

Skladatel Bohuslav Martinů (1890–1959) od počátku 20. let žil a působil v Paříži, která se mezi dvěma světovými válkami stala jedním ze světových center avantgardního umění. V Paříži ovlivnil hudební vyjadřování Bohuslava Martinů civilismus i dravé rytmy jazzu a od 30. let pak stylový proud neoklasicismu znovu oživující hudební formy 17. a 18. století, jež tehdy přinášela hudební tvorba Igora Stravinského a skladatelů tzv. Pařížské šestky. V Paříži byl Martinů zastížen nejprve okupací Československa a záhy poté v září 1939 i vypuknutím druhé světové války. Už během podzimu se ve Francii začaly formovat české vojenské

dobrovolnické jednotky a Martinů přišel s nápadem zkomponovat pro naše vojáky „něco, aby to mohli provozovat v polních podmínkách“. Požádal proto tehdejšího pařížského zpravodaje Lidových novin Jiřího Muchu o text a požadoval po něm vytvořit verše ve stylu „jakýchsi novodobých žalmů, kterými se voják – kterýkoliv z nás – zpovídá ze svých úzkostí a stesků“. Muchovy verše Martinů doplnil o citace z biblických žalmů a latinského mešního ordinaria. Skladba, kterou Martinů pojmenoval stručně *Polní mše*, vznikala v rychlém tempu od září do počátku listopadu 1939 a skladatel při kompozici zohlednil obsazení vojenské hudby, již v českém vojenském dobrovolnickém sboru zakládal dirigent Vilém Tauský. Vokální složku tak doprovodil pouze souborem dechových a bicích nástrojů, klavíru a harmonia. O charakteru a poslání svého díla se Martinů těsně po dokončení díla rozepsal do časopisu *Československý boj*: „*Není to vlastně mše, je to jakási modlitba za vlast a touha po domově, kterou tlu- močím v tónech za nás všechny, protože nemáme ani katedrálu, ani chrám, ani nic jiného, sešli jsme se v poli, jako pracovníci, jako vojáci, v poli, kde všude, nad námi, kolem nás je širý prostor, kde si lidé navzájem lépe rozumí, kde jsou vždycky více lidmi než kdekoliv jinde. Je to modlitba pro mužský sbor, doprovázená trumpetami a bubny, vojenskými signály a pochodem bubínků, ale přes to vše klidná, doufající a plně věřící v budoucnost.*“ Již v polovině roku 1940 však musel skladatel uprchnout před okupací německými vojsky do USA. V premiéře tak *Polní mše* mohla zaznít teprve 28. února 1946 v pražském Rudolfinu v interpretaci barytonisty Teodora Šrubaře, Pěveckého sboru Československé- ho rozhlasu, České filharmonie a dirigenta Rafaela Kubelíka.

Ondřej Pivoda

The Czech composer of Jewish origin Pavel Haas (1899–1944), who was destined by a bitter twist of fate to die in the gas chambers of Auschwitz, is today one of the most internationally acclaimed interwar Czech composers. Haas first studied composition privately with Jan Kunc and Vilém Petrželka, though his studies with Leoš Janáček at the Master School were of greater importance to his creative development. Although Haas was practically the only one of the students in whom Janáček tried to instil the principles of his original creative method, he was more attracted in the 1920s by the contemporary avant-garde trends associated with Igor Stravinsky and the composers of Paris's "Les Six". Janáček's work nonetheless provided Haas with constant stimuli in his artistic development, and some of Janáček's compositions even provoked an artistic response in Haas. In the case of *Psalm 29 for organ, baritone, female choir and small orchestra, Op. 12* (HW 11/2), one can hardly miss the inspiration of the musical language of the *Glagolitic Mass*. Pavel Haas wrote down the first musical ideas for the piece in June 1931 during a holiday trip through central Germany. The idea of creating a composition with a religious theme was allegedly brought about in him by "a view of the interior of the nave of the Gothic cathedral in Cologne". Inspiration from the sound of the bells of the Cathedral of St. Peter in Cologne even found its way into the very beginning of the composition. The tolling of three deep bells here immediately evokes a mystical spiritual atmosphere. The composer originally conceived the composition as an organ concerto for the organist Bohumil Holub from Brno, who had performed the organ solo at the premiere of Janáček's *Glagolitic Mass* in 1927. Haas eventually reconsidered this plan, however, and wrote a two-movement spiritual work, though the virtuoso organ part was, however, preserved. A majestic instrumental *Introduction* with a rich polyphonic thread is followed by a setting to music of Psalm 29, in which "toccato" organ passages alternate with the entrances of a solo baritone and a female choir. Haas took the text of the psalm from

an archaic translation of the *Bible of Kralice*. The composition reaches an exalted expression which the composer achieves with varied rhythms and sound devices that sometimes have a markedly primitive quality. The work was performed for the first time on 13 March 1933 in the Hall of Brno Stadium by Karel Zavřel, a specially assembled female choir and the Brno Symphony Orchestra under the baton of Břetislav Bakala.

The Czech aristocrat Kryštof Harant of Polžice and Bezdrůžice (1564–1621) became famous as the author of the popular travelogue *Travels or a Journey from the Kingdom of Bohemia to the City of Venice, from there by Sea to the Holy Land, the Land of Judah and then to Egypt*, while his compositional work is less well known. He probably came into contact with music for the first time at the court of Ferdinand of Tyrol in Innsbruck, and also gained considerable musical knowledge during his trip to the Holy Land. Following his return, he was appointed chamberlain to Emperor Rudolf II, and at the beginning of the seventeenth century, following the example of the imperial court orchestra and the orchestras of Czech aristocrats, he put together his own ensemble at his seat Pecka Castle. Harant's motet for six voices *Qui confidunt in Domino*, which he published as part of his travelogue, was long thought to be his only surviving composition. A number of other compositions by Harant were not discovered until the twentieth century. The composer is alleged to have written the motet *Qui confidunt* during his time spent in Jerusalem at the St. Salvatore Monastery in September 1598.

Jacobus Handl-Gallus (1550–1591), a Renaissance composer of Slovenian origin, spent a significant part of his life in Moravia and Bohemia. After studying at the Cistercian Monastery in Stična near Ljubljana and a short stay in Austria, he became kapellmeister to Bishop of Olomouc Stanislav II Pavlovský in around 1580. He left for Prague in 1586, however, where he worked as regenschori at the Church of St. John the Baptist on the street Na Zábradlí in the Old Town, and where he also

died on 18 July 1891. Handl wrote around five hundred compositions during his lifetime, of which many were polyphonic spiritual motets. Most of these were published in Prague in the years 1586–1590 in four collections entitled *Opus musicum*. Handl's setting of the prayer *Pater noster* (*The Lord's Prayer*) for eight voices is part of the first volume and makes use of the two-choir technique popular at the time.

Church music made up only a fraction of the work of Leoš Janáček (1854–1928), although it accompanied the composer throughout almost his entire life. In his youth, he played music with his father in the choir of the little church in Hukvaldy, later he sang with the Foundation, played the organ and led the choir at the Augustinian Abbey in Old Brno. Finally, in 1881, Janáček became director of the newly established Church Organ School in Brno, where he taught future organists, composers and directors of Moravian choirs for 38 years. A number of Janáček's early church compositions were written during his studies in Prague in the 1870s and were influenced by the reformist Cecilian movement of the time. This movement sought to return church music to the ideals of the medieval Gregorian chant and the Renaissance Palestrina style. These compositions include *Exaudi Deus II* (JW II/4) composed in Prague in February 1875 and *Exurge Domine* (JW II/8) and *Graduale in festo purificationis BVM 'Suscepimus'* (JW II/9) from around the same time, the manuscript of which is preserved in the music collection of the Abbey in Old Brno. Janáček's *Constitues* (JW II/12) for male choir and organ was probably written for the ceremonial mass on the Feast of Saints Peter and Paul celebrated at Brno Cathedral on 29 June 1903. Janáček based the beginning of this small composition on a quotation from a Gregorian chant. His *Veni sancte spiritus* (JW II/13) composed for the students of the Slavonic Imperial and Royal Teacher Training Institute in Old Brno, where Janáček taught music and singing in the years 1876–1904, probably also dates from the same year. In comparison with his preceding liturgical compositions,

Janáček's harmonic vocabulary is considerably sharper and bolder in this last work.

Composer Bohuslav Martinů (1890–1959) lived and worked in Paris, which became one of the world's centres of avant-garde art between the two world wars, from the beginning of the 1920s. In Paris, Bohuslav Martinů's musical expression was influenced by civilism and the wild rhythms of jazz and, from the 1930s, by the stylistic current of neoclassicism reviving the musical forms of the seventeenth and eighteenth centuries that was brought about by the music of Igor Stravinsky and the composers of Paris's "Les Six". In Paris, Martinů was affected first by the occupation of Czechoslovakia and soon after by the outbreak of the Second World War in September 1939. Czech military volunteer units already began to be formed in France during the autumn, and Martinů came up with the idea of composing "*for our soldiers, something that they could play in field conditions*". He therefore asked Jiří Mucha, then Paris correspondent of the newspaper Lidové Noviny, for some lyrics and asked him to write verses in the style of "*some kind of modern psalms, with which a soldier – any one of us – can confess his anguish and longings*". Martinů supplemented Mucha's verses with quotations from biblical psalms and a Latin ordo missae. The composition, to which Martinů gave the concise name *Field Mass*, was written at a rapid pace between September and the beginning of November 1939, and during its composition the composer took into account the instrumentation of the military band that had been established by conductor Vilém Tauský in the Czech military volunteer corps. He therefore accompanied the vocal part merely with an ensemble made up of wind and percussion instruments, a piano and a harmonium. Martinů wrote to the magazine Československý Boj about the nature and calling of his work shortly after it was completed: "*It is not actually a mass; it is a kind of prayer for the homeland and a longing for home, which I interpret in tones for all of us, because we have neither a cathedral nor a temple nor anything*

else, we gathered in the field, as workers, as soldiers, in the field, where everywhere, above us, around us, is a wide space where people understand each other better, where they are always more human than anywhere else. It is a prayer for a male choir, accompanied by trumpets and drums, military signals and the marching of drums, but, in spite of it all, calm, hopeful and fully believing in the future". The composer had to flee from the occupation by German troops to the USA in the middle of 1940, however. His *Field Mass* was not to be heard in premiere until 28 February 1946, when it was performed at Prague's Rudolfinum by the baritone Teodor Šrubář, the Czechoslovak Radio Choir, the Czech Philharmonic and conductor Rafael Kubelík.

Ondřej Pivoda

Ensemble Opera Diversa

Orchestr

Ensemble Opera Diversa je umělecký soubor, který se soustředí na objevené hudební a divadelní programy. Během více než dvacetiletého působení se ze souboru vyvinula hudební společnost, jež ve vlastní produkci organizuje kolem dvou desítek vystoupení ročně, a to především v domovském Brně. Jedinečnost souboru je zčásti způsobena jeho trojjedínotí – autorské hudební divadlo, orchestrální nebo komorní koncerty s poutavou dramaturgií a koncerty komorního sboru Ensemble Versus. Během podzimu 2022 navíc v rámci souboru vzniklo smyčcové kvarteto Diversa Quartet věnující se především tuzemské i zahraniční soudobé kvartetní tvorbě. K tomu těleso iniciuje nebo se podílí na tvorbě CD nosičů či rozhlasových nahrávek a usiluje o vznik posluhačsky zajímavých programů bez nutnosti zařazení do proudu soudobé vážné hudby. Svou dramaturgií, podněcováním nových skladeb i interpretačním nasazením soubor usiluje o dialog s otevřeným posluchačem.

Orchestra

Ensemble Opera Diversa is an ensemble that focuses on revelatory music and theatre programmes. Over the more than twenty years of its existence, the ensemble has developed into a music company that organises around two dozen performances a year of its own productions, mainly in its home town of Brno. The ensemble's uniqueness lies in part in the trinity of original musical theatre, orchestral and chamber concerts with a revelatory artistic programme, and concerts by the Ensemble Versus chamber choir. The string quartet Diversa Quartet, which focuses primarily on contemporary works for quartet from both this country and abroad, was also established in the autumn of 2022 as part of the ensemble. The ensemble also initiates and participates in the creation of CD carriers and radio recordings, and endeavours to create programmes that are interesting to the listener without necessarily corresponding to the mainstream of contemporary classical music. With its artistic programme, the instigation of new compositions and interpretative commitment, the ensemble strives for a dialogue with open-minded listeners.

Gaudeamus Brno

Sbor

Pěvecký sbor Gaudeamus Brno působí na české sborové scéně od roku 1996, kdy jej založil přední ukrajinský sbormistr a dirigent Alexander Vatssek. Z původně univerzitního sboru se v průběhu let vyvinulo samostatné těleso, jehož členy jsou v současnosti převážně studenti a absolventi brněnských vysokých škol. Gaudeamus každoročně pořádá samostatné koncerty a účastní se hudebních festivalů. Měl příležitost účinkovat na Velikonočním festivalu duchovní hudby v Brně, Lednicko-valtickém hudebním festivalu, FORFESTu Kroměříž, MHF Silberbauerovo hudební Podyjí, Festivalu Mendel 2022, Brněnském varhanním festivalu, Festivalu Mozartovy děti, Mezinárodním festivalu duchovní hudby „Virgo Lauretana“ v italském Loretu, Liszt Week v maďarské Ostřihomi aj. Za dobu své existence získal také řadu zlatých medailí a Grand Prix z domácích i zahraničních soutěží (např. Cäcilia Chortage, Lindenholtzhause 2001, IFAS Pardubice 2002, Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby s Cenou Petra Ebena v Praze 2004, Svátky písní Olomouc 2009, Festival sborového umění Jihlava 2014, Mezinárodní festival adventnej a vianočnej hudby Bratislava 2017). Rozsáhlý koncertní repertoár sboru zahrnuje vokální i vokálně-instrumentální díla od renesance až po současnou tvorbu. Mezi nejvýznamnější počiny se řadí spoluúčast na světové premiéře kantáty *Ilena* brněnské skladatelky Vítězslavy Kaprálové či na premiéře komorní kantáty *Tvé jméno květná dlaň* skladatele Františka G. Emmerta. V průběhu let měl Gaudeamus možnost spolupracovat s řadou špičkových českých umělců a orchestrů (mj. Filharmonie Brno, Janáčkova filharmonie Ostrava, Czech Virtuosi, Opera Diversa, Janáčekovo kvarteto, Komorní orchestr Thayatal aj.). Od roku 2007 působí Gaudeamus pod uměleckým vedením Daši Karasové a Martiny Kirové.

Choir

The choir Gaudeamus Brno has been active on the Czech choral scene since 1996, when it was founded by leading Ukrainian choirmaster and conductor Alexander Vatssek. Over the course of the years, what was originally a university choir has developed into an independent ensemble whose members are currently primarily students and graduates of universities in Brno. Gaudeamus holds its own concerts and participates in music festivals every year. It has had the opportunity of performing at events such as the Easter Festival of Sacred Music in Brno, the Lednice-Valtice Music Festival, FORFEST Kroměříž, the International Music Festival Silberbauer's Musical Podyjí, the Mendel Festival 2022, the Brno Organ Festival, the Mozart's Children Festival, the International Festival of Sacred Music "Virgo Lauretana" in Loreto, Italy, and the Esztergom Liszt Week in Hungary. Since it was founded, the choir has also won a number of gold medals and Grand Prix in domestic and foreign competitions (including Cäcilia Chortage, Lindenholtzhause 2001, IFAS Pardubice 2002, the International Festival of Advent and Christmas Music with the Petr Eben Award in Prague 2004, the Olomouc Festival of Songs 2009, the Jihlava 2014 Festival of Choral Art, and the Bratislava 2017 International Festival of Advent and Christmas Music). The choir's extensive concert repertoire takes in vocal and vocal-instrumental works from the Renaissance to contemporary work. Its most significant achievements include its participation in the world premiere of the cantata *Ilena* by the composer Vítězslava Kaprálová from Brno and the premiere of the chamber cantata *Tvé jméno květná dlaň* by the composer František Gregor Emmert. Over the course of the years, Gaudeamus has had the opportunity of working with a number of leading Czech artists and orchestras (including the Brno Philharmonic, the Janáček Philharmonic Ostrava, Czech Virtuosi, Opera Diversa, the Janáček Quartet, and the Thayatal Chamber Orchestra). Since 2007, Gaudeamus has been operating under the artistic direction of Daša Karasová and Martina Kirová.

Tomáš Krejčí

Dirigent

Tomáš Krejčí absolvoval konzervatoř a JAMU v Brně v oboru sólový zpěv a AMU v Praze v oboru dirigování (prof. Jiří Bělohlávek). V současné době pracuje jako umělecký vedoucí Komorní opery Hudební fakulty JAMU a Janáčkova akademického orchestru JAMU. Na pěveckém oddělení Konzervatoře Brno vyučuje ansámblový zpěv. Jako dirigent, dramaturg a vedoucí hudebního nastudování se zde spolupodílel na mnoha inscenacích a taktéž se významně zasloužil o založení operního studia (2009). Jako zpěvák se v roce 1991 zúčastnil mezinárodních pěveckých kurzů Mitte Europa. Natočil řadu nahrávek současných autorů pro Český rozhlas Brno. V současné době se věnuje převážně oratornímu oboru. Jako dirigent spolupracoval se Západočeským symfonickým orchestrem Mariánské Lázně, Filharmonií Hradec Králové, Janáčkovou filharmonií Ostrava, Talichovým komorním orchestrem Praha a Komorní filharmonií Pardubice. Podílel se na nastudování opery Z. Fibicha *Helga* (Ústí nad Labem, Praha), G. B. Pergolesiho *La serva padrona* (Praha) a V. Blodka *V studni* (Znojmo). V letech 1996–2000 působil jako druhý dirigent Českého filharmonického sboru Brno.

Conductor

Tomáš Krejčí graduated in solo singing from Brno Conservatory and Janáček Academy of Performing Art in Brno (JAMU) and in conducting from the Academy of Performing Arts in Prague (Professor Jiří Bělohlávek). He currently works as artistic director of the Chamber Opera and the Janáček Academy Orchestra at the Faculty of Music at JAMU. He teaches ensemble singing at the Department of Singing at Brno Conservatory. He has participated in many productions here as conductor, literary manager and head of musical production, and was also instrumental in founding the Opera Studio (2009). He took part as a singer in Mitte Europa international singing courses in 1991. He has made a number of recordings of music by contemporary composers for Czech Radio Brno. He is currently engaged primarily in oratory. He has worked as a conductor with the West Bohemian Symphony Orchestra in Mariánské Lázně, the Hradec Králové Philharmonic, the Janáček Philharmonic Ostrava, the Talich Chamber Orchestra Prague and the Pardubice Chamber Philharmonic. He has participated in the staging of Zdeněk Fibich's opera *Helga* (Ústí nad Labem and Prague), Pergolesi's *La serva padrona* (Prague) and Vilém Blodek's *In the Well* (Znojmo). He worked as second conductor with the Czech Philharmonic Choir of Brno in the years 1996–2000.

Dáša Karasová

Sbormistr

Dáša Karasová je absolventkou Konzervatoře v Košicích v obo-ru hra na klavír. Zde získala i své první zkušenosti s dirigováním v rámci spolupráce s několika pěveckými sbory. V roce 2006 absolvovala studium dirigování ve třídě doc. Josefa Pančika na brněnské Janáčkově akademii múzických umění. V letech 2000–2003 působila jako sbormistryně v divadle Jonáše Záborského v Prešově. Od roku 2007 umělecky vede Pěvecký sbor Gaudeamus Brno, s nímž získala několik ocenění na českých i mezinárodních sborových soutěžích. V letech 2010–2015 působila jako hlavní sbormistryně Brněnského akademického sboru. Je korepetitorkou Janáčkovy opery Národního divadla v Brně, kde se podílela na hudebním nastudování řady operních inscenací. V rámci divadelních projektů Národního divadla Brno vystupuje také jako sólová i komorní hráčka.

Choirmaster

Daša Karasová graduated in piano from Košice Conservatory, where she also gained her first experience in conducting as part of her work with a number of choirs. She completed her studies in conducting in the class of doc. Josef Pančík at Janáček Academy of Performing Arts in Brno in 2006. She worked as choir director at the Jonáš Záborský Theatre in Prešov in the years 2000–2003. Since 2007, she has been the artistic director of the choir Gaudeamus Brno, with which she has won a number of awards at Czech and international choir competitions. She worked as principal choir director with the Brno Academic Choir in the years 2010–2015. She is an accompanist with the Janáček Opera at National Theatre Brno, where she has participated in the musical staging of a number of opera productions. She also performs as a solo and chamber pianist in theatre projects at National Theatre Brno.

Tadeáš Hoza

Baryton

Absolvent Janáčkovy akademie múzických umění Tadeáš Hoza se řadí k nastupující generaci předních operních sólistů. Od sezony 2021/2022 nastoupil jako nejmladší sólista do operního souboru Národního divadla Brno, kde ztvárňuje mimo jiné role Papagena (*Kouzelná flétna*), Schaunarda (*Bohéma*) či Adolfa (*Jakobín*). Je laureátem mnoha mezinárodních pěveckých soutěží, jmenujme například Mezinárodní pěveckou soutěž Antonína Dvořáka v Karlových Varech nebo Písňovou soutěž Bohuslava Martinů v Praze. V budoucím rozvoji ho zásadně ovlivnila stáž na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni. Nedílnou součástí jeho působení je také barokní hudba a její interpretace. Je stálým členem souboru Collegium Vocale 1704 Václava Lukse a častým hostem souborů Czech Ensemble Baroque Romana Války, Ensemble Inégal Adama Viktory nebo Musica Florea Marka Štryncla. Spolupracoval s dirigenty Jakubem Hrůšou, Tomášem Netopilem, Christophem Meierem, Janem Kučerou, Robertem Kružíkem a dalšími. Je stálým hostem Národního divadla v Praze, Moravského divadla Olomouc, Národního divadla moravskoslezského v Ostravě či Jihočeského divadla v Českých Budějovicích. Věnuje se i muzikálu a vlastní koncertní činnosti a přibližuje operní žánr dětem na ZUŠ i širší veřejnosti v programu Malý operní seminář.

Baritone

Tadeáš Hoza is a graduate of Janáček Academy of Performing Arts and a member of the upcoming generation of leading opera soloists. He joined the opera company at National Theatre Brno in the 2021/2022 season as its youngest soloist, playing such roles as Papageno (*The Magic Flute*), Schaunard (*La bohème*) and Adolf (*The Jacobin*). He has won many international singing competitions, such as the International Antonín Dvořák Singing Competition in Karlovy Vary and the Bohuslav Martinů Foundation competition in Prague. His future development was fundamentally influenced by his study residence at the Universität für Musik und darstellende Kunst in Vienna. Baroque music and its interpretation also comprise an integral part of his work. He is a permanent member of Václav Luks's ensemble Collegium Vocale 1704 and a frequent guest performer with Roman Válek's Czech Ensemble Baroque, Adam Viktora's Ensemble Inégal and Marek Štryncel's Musica Florea. He has worked with such conductors as Jakub Hrůša, Tomáš Netopil, Christoph Meier, Jan Kučera and Robert Kružík. He is a regular guest performer at the National Theatre in Prague, the Moravian Theatre in Olomouc, the National Moravian-Silesian Theatre in Ostrava and the South Bohemian Theatre in České Budějovice. He also devotes himself to musicals and his own concert activities, and endeavours to cultivate an interest in the opera genre in children at primary schools of the arts and the general public as part of the "Little Opera Seminar" programme.

Pavel Haas

Žalm 29 pro varhany, baryton,
ženský sbor a malý orchestr,
op. 12 (HW II/2)

Vzdejte Hospodinu čest a sílu.
Vzdejte Hospodinu chválu jména jeho.
Sklánějte se Hospodinu v ozdobě svatosti.
Sklánějte se Hospodinu v ozdobě svatosti.
Hlas Hospodinův nad vodami,
Bůh silný slávy hřímání vzbuzuje,
Hospodin to činí nad vodami mnohými.
Hlas Hospodinův přichází s mocí,
hlas Hospodinův s velebností.
Hlas Hospodinův láme cedry,
rozrážít Hospodin cedry Libánské.
Hospodin činí, aby skákaly jako telata, Libán a Sirion,
jako mladý jednorožec.
Hlas Hospodinův rozkřesává plamen ohně.
Hlas Hospodinův k bolesti přivodí poušť Kádeš,
Hospodin obnažuje lesy, ale v chrámě svém
všecku svou sílu vypravuje.
Hospodin nad potopou seděl,
Hospodin bude sedět až na věky.
Hospodin silou lid svůj daří,
Hospodin požehná lidu svému v pokoji.

Psalm 29 for organ, baritone,
female choir and small orchestra,
Op. 12 (HW II/2)

Ascribe to the Lord glory and strength.
Ascribe to the Lord the glory due his name;
worship the Lord in the splendor of his holiness.
Worship the Lord in the splendor of his holiness.
The voice of the Lord is over the waters;
the God of glory thunders,
the Lord thunders over the mighty waters.
The voice of the Lord is powerful;
the voice of the Lord is majestic.
The voice of the Lord breaks the cedars;
the Lord breaks in pieces the cedars of Lebanon.
He makes Lebanon leap like a calf,
Sirion like a young wild ox.
The voice of the Lord strikes with flashes of lightning.
the Lord shakes the Desert of Kadesh.
The voice of the Lord strips the forests bare.
The Lord sits enthroned over the flood;
the Lord is enthroned as King forever.
The Lord gives strength to his people;
the Lord blesses his people with peace.

Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic

Qui confidunt in Domino

Kdo doufají v Hospodina,
jsou jako hora Sijón,
nepohne se, zůstává navěky.
Jako je Jeruzalém obklopen horami,
tak Hospodin obklopuje svůj lid
od nynějška až na věky.

Qui confidunt in Domino

Those who trust in the Lord
are like Mount Zion,
which cannot be shaken but endures forever.
As the mountains surround Jerusalem,
so the Lord surrounds his people
both now and forevermore.

Jacobus Handl-Gallus

Pater noster

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé,
přijď království tvé,
buď vůle tvá
jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dejž nám dnes
a odpusť nám naše viny,
jakož i my odpouštíme našim viníkům
a neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
Amen.

Pater noster

Oh father, which art in heaven,
Hallowed by the Name,
Thy Kingdom come,
Thy will be done,
in earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread:
And forgive us our trespasses,
As we forgive them that trespass against us.
And lead us not into temptation,
But deliver us from evil.
Amen.

Leoš Janáček

Constitues (JW II/12)

Učiniš je vládci nad celou zemí.
Budou pamatovat na tvé jméno,
Pane, ve všech pokoleních
a generacích!

Constitues (JW II/12)

You will make them rulers over all the earth.
They will remember your name,
O Lord, in every generation.

Veni Sancte Spiritus (JW II/13)

Přijď, Duchu svatý.
naplň srdce svých věrných
a zažehni v nich oheň své lásky,
ty, který jsi přes rozličnost všech jazyků
shromáždil národy v jednotě víry. Amen.

Veni Sancte Spiritus (JW II/13)

Come, Holy Spirit.
Fill the hearts of your faithful
and kindle in them the fire of your love.
You who have gathered all peoples
through the diversity of languages
in the unity of faith. Amen.

Exaudi Deus II. (JW II/4)

Vyslyš, Bože, mou modlitbu,
a nepohrdni mou prosbou,
shlédni na mě a vyslyš mě...

Exaudi Deus II. (JW II/4)

Hear, O God, my prayer,
and do not disregard my plea;
attend to me and hear me...

Exurge Domine (JW II/8)

Povstaň, Pane,
povstaň a pomoz nám,
a osvoboď nás pro své jméno.
Slyšeli jsme, Bože, na vlastní uši,
naši otcové nám to vyprávěli.
Sláva Otci i Synu i Duchu svatému,
jako byla na počátku, nyní i navždy
a na věky věků. Amen.

Exurge Domine (JW II/8)

Arise, O Lord, help us, and liberate us
for the sake of your name.
O God, we have heard with our ears;
our fathers have told us.
Glory be to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit, as it was in the beginning,
is now, and ever shall be, world without end. Amen.

Graduale in festo purificationis BVM „Suscepimus“

Přijali jsme, Bože,
tvé milosrdenství uprostřed tvého chrámu.
Podle tvého jména, Bože, tak i tvá chvála
sahá až do končin země.
Jak jsme slyšeli, tak i jsme viděli
v městě našeho Boha,
na jeho svaté hoře.

Graduale in festo purificationis BVM „Suscepimus“

We have received, O God, your mercy
in the midst of your temple.
As your name, O God, so also your praise
reach the ends of the earth.
As we have heard, so have we seen
in the city of our God, on His holy mountain.

Bohuslav Martinů

Polní mše pro baryton, mužský sbor, dechové
a bicí nástroje, harmonium (nebo varhany)
a klavír na slova Jiřího Muchy

Otče náš, Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno Tvé,
přijď království Tvé,
buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dejž nám dnes
a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme.
Buď vůle Tvá
jako v nebi, tak i na zemi.
Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.
Pane náš, Otče náš, pohledy své obrať k zástupům,
jež prosící rukou sáhly ke zbraní,
aby svým dítkám chleba z krve stvořily.
Ó, Pane můj!
Odpusť nám naši chudobu, zedrané ruce,
bláto zákopů, vyhublé tváře,
čela černá a prázdnou dlaň před stupni chrámu.
Ó, Pane můj, tak těžký úkol je,
který jsi očím hladovým postavil za cíl
jako kříž, Kyrie eleison.
Od pobřeží, jež nejsou má,
hlas můj se, Pane, k Tobě zdvihá
a modlitbou Tě hlas můj na nebi hledá.
Ale zdali víš, zdali poznáš, že jsem to já, který k Tobě mluvím.
Syn rodné země mé sem zahnaný,
že žádný cizí Tebe neprosí,
že žádný cizí k Tobě nevolá,
když nejsem doma.
Ó, Pane můj, mne žiti nech, ať boj mne zkruší bídou zlou,
však život jen mi, Pane, zachovej, ať ruce Tvé mne domů zavedou.
Kdo z nás byl kdy před smrtí statečný?
Zda syn Tvůj úzkostí neplakal zmučený?
Ó, Pane můj,
v zahradě Olivetské dlím a volám,
kdy duše k smrti smutná:
Eli, Eli, neopouštěj nás!

(Žalm 44)

Bože náš! Bože náš!

Otcové naši nám vyprávěli o skutcích Tvých,
které jsi činíval za dnů jejich,
za dnů starodávých.

(Žalm 42)

Propast propasti se ozývá k hlučení trub Tvých,
všechna vlnobití Tvá a rozvodnění Tvá se na mne svalila.
Věřím však, že mi udělí ve dne Hospodin milosrdenství svého!
A v noci písnička jeho se mnou a modlitba má k Bohu
života mého!

Domove vzdálený.

Cesto svatá našeho dětství!

Zvony večerní!

Domove vzdálený.

Pole obilná.

Zahrado podzimní.

Kyrie eleison. Kriste eleison.

Kyrie eleison.

Když víčka očí spánek zatížil

a ke snům chce se blíž, když samota se kruhem svírá,

noc chladná je

a hvězda bílá nad vrchy se zastavila.

Zbraň v ruce, černá tíž!

Dominus vobiscum.

Ó, Pane, spíš?

Jen já na stráži,

oči napjaté a srdce úzkost svírá,

já nesmím usnout a čas nepospíchá.

Agnus Dei, miserere nobis, miserere nobis.

Domove vzdálený, cesto svatá našeho dětství,

milosti nebeská, ovoce radostné!

Stůjte jak skály v mořském příboji,

vojsko nad vámi bdí.

(Žalm 57)

Smiluj se nade mnou, Bože!

Smiluj se nade mnou,

neboť v Tebe doufá duše má!

Volati budu k Bohu nejvyššímu,

k Bohu silnému, který dokonává za mne.

(Žalm 56)

Shtiti mne usilují na každý den moji nepřátelé,

jistě, že jest mnoho válcíkůch proti mně,

ó, nejvyšší!

(Žalm 57)

Vyvyšíš se nad nebesa, ó Bože,

a nade všecku zemi sláva Tvá.

(Žalm 54)

Odplat' zlým nepřátelům mým,

v pravdě své vypleň je, ó, Pane!

Otče náš, jenž jsi na nebesích.

Amen!

Field Mass for baritone, male choir, wind
and percussion instruments, harmonium
and piano on words by Jiří Mucha

Our Father which art in heaven,
Hallowed by thy name, thy kingdom come,
thy will be done
On earth, as it is in Heaven.
Give us this day our daily bread
And forgive us our trespasses as we forgive...
Thy will be done on earth as it is in Heaven!
In the name of the Father,
the Son and the Holy Spirit.
Our Lord, our Father,
Turn your eyes unto the hosts below
Who folded in their prayer their hands on a sword
And promised their children bread paid
with red blood.
O my Lord, forgive us our poverty,
Pardon our looks: The mud of trenches on our faces.
And forgive we brought no flowers to your altar.
O my Lord, my Lord, what task hast thou imposed
Once more upon this people bent under its cross!
Kyrie Eleison!
From foreign shores, o Lord, I call,
I pray to thee from distant lands,
I search with songs for thee throughout the heaven
Yet will you know... how will you see
That it is I, who in my anguish call thee,
I, son prodigal of my native land,
No stranger, only I imploring thee?
How can you recognise me in this field,
so distant from my home?
O my good Lord, keep me alive
When crushed by battle I shall reel.
Just for my life, o Lord, I beg and pray
So that thy hands may lead me home again.

Who knows if death will find us brave and strong?
Did not even your son weep bitter tears of fear,
O my Lord, from this dark Mount of Olives
hear us calling
With hearts sad unto death:
Eli, Eli, do not forsake me!

(Psalm 44)

O Lord God, our fathers have told us
that work thou didst in
their days, in the times of old.

(Psalm 42)

Deep calleth unto deep at the noises
of thy waterspouts.
All thy waves and thy billows are gone over me.
Yet the Lord will command
his loving kindness in the daytime,
and this night his song
shall be with me, and my prayer
unto the God of my life.
My home, my fatherland
Sweet, holy place of our childhood,
Churchbell of birth and death.
My home, my fatherland
Grain of my summer, Autumn of all my pains...
Kyrie Eleison!
My eyes know but the lonely hours of night
When dreams press near to me.
The solitude has drawn its circle
Cold, round my fear.
The stars and shadows play their game
With our light when death has gone to sleep.

Lord, are you near?
See me, a sentry, standing in the field,
Eyes groping in the silence, tired,
Wide awake, though time has stopped for me.
Agnus Dei, miserere nobis!
My home, my fatherland,
Sweet, holy place of our childhood,
Heavenly flower, delightful fruit of ours!
Hear, ye people, the drums of your march,
Our death will be your life!

(Psalm 57)

Be merciful unto me, God, be merciful unto me,
o God, for my
soul trusteth in thee,
I will cry unto God most high, unto God that
performeth all things
for me,

(Psalm 56)

Mine enemies would daily swallow me up
for they be many that fight
against me, o thou most High!

(Psalm 57)

Be then exalted, o God, above Heavens,
let the glory be above all earth.

(Psalm 54)

Reward evil unto mine enemies,
cut them off in thy truth!
Our father which art in Heaven!
Amen!

